

Politik Bilim

Omurgayı güçlendirmek...

Aykut Göker

<http://www.inovasyon.org>

Bizden önde koşanların bilim, teknoloji, inovasyon politikalarında ve bunlarla ilintili elkitablarında gözükken yeni terimlerin onların zaman içinde değişen önceliklerini yansıttığına değinmiştim. ARGE’de zâten iyi durumda olan ülkelerin başka alanlardaki eksikliklerini öne çıkarıp o alanlara yüklenmelerinden daha doğal ne olabilir? İsterseniz, bir süre önce söz ettiğim ülke stratejilerine bir de bu açıdan göz atalım. Örneğin, Birleşik Krallık’ın **2004–2014** yıllarını kapsayan **Bilim ve İnovasyon Yatırım Çerçevesi**’nde ülkenin ulusal hedefini belirleyen aşağıdaki paragrafı, özellikle de son cümlesini, birlikte okuyalım:

"Ülke için umut verici bir gelecek yaratabilmenin anahtarı Britanya'da inovasyondur. Birleşik Krallık ekonomisinin, gelecek on yıl içinde üretkenliği ve istihdamı artırarak büyümeyi başarabilmesi için, bilgiye geçmişte olduğundan çok daha güçlü biçimde yatırım yapması ve bu bilgiyi, iş dünyasında ve kamu hizmetlerinde, daha etkin biçimde inovasyona dönüştürmesi şarttır. Hükûmetin, özel sektördeki ve kâra yönelik olmayan sektörlerdeki ortaklarıyla paylaştığı büyük emel, Birleşik Krallık'ın, sâdece öne çıkan bilimsel ve teknolojik keşifleriyle değil, aynı zamanda, bu bilgiyi yeni ürün ve hizmetlere dönüştürmede bir dünya lideri olarak da, küresel ekonomide kilit konumunda bir bilgi merkezi olmasıdır."

Bu paragraftan, Birleşik Krallık’ın bundan böyle *“bilimsel ve teknolojik keşifleri”* bir yana bırakıp sâdece *“bu bilgiyi yeni ürün ve hizmetlere dönüştürme”* ile uğraşacağı anlamı çıkarılabilir mi?

İsveç’in 2005’te yürürlüğe koyduğu **“Yenilikçi İsveç: Yenilenme yoluyla büyüme için bir strateji”**sinde yer alan şu ibâreler değişen öncelikler meselesini ne güzel anlatıyor: *“İsveç’in iyi bir başlama noktası var... Bugün bilgiye dayalı ekonomideki başarısı ve uluslararasılaşmadan sağladığı yarar açısından İsveç kadar iyi durumda olan pek az ülke vardır. İş şartları, inovasyon ve büyüme potansiyeliyle ilgili önde gelen uluslararası araştırmalarda İsveç ya ilk sıradadır ya da dünyanın en iyileri arasındadır... Ama şartlar değişmektedir; onun için giderek gücümüzü belli noktalarda toplamamız ve İsveç’in gelecekte zayıf düşme ihtimalinin olduğu alanları desteklememiz gereklidir...”* Peki, buradan kalkıp, bilgiye dayalı ekonomide başarılı olan İsveç’in bilginin başlıca kaynağı olan ARGE faaliyetlerini arka plâna attığı söylenebilir mi?

Finlandiya’nın 2007–2011 yıllarını kapsayan **“Bilim, Teknoloji, İnovasyon”** başlıklı ulusal strateji belgesine bakıldığında da, *“inovasyon sisteminin bir bütün olarak işlevselliğini ve sistemin kendini yenileyebilme yeteneğini artırmak”* ya da *“araştırma sonuçlarının uygulamaya geçmesini ve ticarileştirilmesini teşvik”* gibi meselelere büyük bir önem verildiği görülür. Ama aynı belgede, GSYİH’sından ARGE’ye ayırdığı payın yüksekliği açısından önde olan Finlandiya’nın bu payı on yılın sonunda %4’e çıkarmayı hedeflediğini de görürüz.

Yine ARGE’de çok iyi durumda olan Almanya’nın izlediği **“Almanya için Yüksek Teknoloji Stratejisi”**nde de *“...Doğa bilimlerinden beşerî bilimlere, küçük start-up'lardan erişkin KOBİ'lere, her kesimde, yeteneğimizi güçlendirmek istiyoruz. 2020'ye gelindiğinde, Almanya'yı dünyanın araştırmaya en fazla dost olan ülkesi hâline dönüştürmeyi başarmış olacağız.”* denmektedir. Bu arada, *“İrlanda, 2013'te uluslararası arenada araştırmasının mükemmelliğiyle anılan bir ülke olacak”* diyen bir küçük ülkeyi de unutmayalım.

Sözün kısası, ilham aldığımız ülkelerin bilim, teknoloji, inovasyon politikalarındaki öncelikler tabii ki zamanla değişecek; ulusal inovasyon sistemlerinde de bu değişiklikleri hayata geçirmeye yönelik uyarlamalar olacaktır. Bunları hemen ezberimize almadan önce kendi durumumuzu iyi değerlendirmeliyiz. Bizim ulusal inovasyon sistemimizin bilim ve teknoloji ile çatılması gereken omurgası çürük; bu omurgayı hızla güçlendirmemiz gerektiğini unutmayalım.

CBT, 11 Mayıs 2007